

ช่วงระยะเวลาสัปดาห์ที่ผ่านมา เป็นช่วงการออกนิเทศโรงเรียน และเป็นระยะเวลาที่ได้พบปะสนทนาแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับคุณครู หลายท่านได้ขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการทำผลงานทางวิชาการ ผมจึงเสนอแนวคิด (ส่วนตัว) ว่า สมรรถนะ สุดๆ ของครูด้านการจัดการเรียนการสอน คือ **การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น** และปรับใช้ในการพัฒนา คุณภาพเด็ก ควบคู่ไปกับการพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง เมื่อให้ข้อเสนอแนะไปแล้วจึงเก็บร่องรอยความคิดเห็นและข้อเสนอแนะนั้นมานำเสนอไว้ในที่นี้บ้าง เพื่อจะได้ช่วยกันเติมเต็ม

1. กรอบแนวคิดการพัฒนาผลงาน

1.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (เพิ่มเติม) เรื่อง วัดเกษมสุริยัมนาจ

1.2 ทดลองใช้หลักสูตร เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

1.3 รายงานการวิจัยผลการทดลองใช้หลักสูตร หรือผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร (รายงานผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมี ส่วนร่วม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่.... โรงเรียน.....สังกัด

1.4 ต่อยอด โดยพัฒนาสื่อหลักและสื่อเสริมต่างๆ เช่น สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ (อาจพัฒนาในระบบผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือระบบเครื่องเดียวตามลำพัง) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดฝึกทักษะด้านต่างๆ (ด้านใด ด้านหนึ่ง) โดยใช้เนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งเป็นประเด็นหลัก เอกสารเสริมความรู้ บทความ เรื่องสั้น ฯลฯ

1.5 ขอความเห็นชอบ/อนุมัติ จากคณะกรรมการสถานศึกษา แล้วแจ้งต้นสังกัด เพื่อทราบและประชาสัมพันธ์

2. ประเด็นหลักได้แก่ โครงสร้างหลักของเนื้อหา หากพัฒนาทั้งระบบทุกช่วงชั้น เมื่อแบ่งตามช่วงชั้นควรสัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้และพัฒนาการทางการเรียนรู้ เช่น

ช่วงชั้นที่ 1 เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง เน้นการใช้แหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวที่สุด

ช่วงชั้นที่ 2 เป็นการใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา (และ/หรือภายในจังหวัด)

ช่วงชั้นที่ 3 ใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นจังหวัดใกล้เคียง (และหรือ/ภายในภาค)

ช่วงชั้นที่ 4 ใช้แหล่งเรียนรู้สากล เน้นการสืบค้นอย่างเป็นระบบ และใช้กระบวนการทาง ICT

ประเด็นรองได้แก่กิจกรรมบูรณาการตามสาระการเรียนรู้ต่างๆ (ตาม Concept Mapping)

3. กรอบแนวคิดการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และขั้นตอนการพัฒนา

3.1 เสนอแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ประกอบด้วยคณะครู และผู้รู้ ด้านต่างๆ)

3.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

- ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายรัฐ (ทุกระดับ)

- รวบรวมสารสนเทศท้องถิ่นจากแหล่งความรู้/ผู้รู้

- สำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของผู้เรียน รวมถึงท้องถิ่น ให้ทราบถึงปัญหาและสิ่งที่ควร

พัฒนา

- จุดเน้นของสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3.3 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรแกนกลาง) วิเคราะห์มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง และตัวชี้วัด

3.4 กำหนดมาตรฐานสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องที่จะพัฒนา และข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาจากข้อ 3.2 และข้อ 3.3 (ช่วงชั้นที่ 1 แล้วคัดเลือกมาตรฐานช่วงชั้นที่ 1 เป็นมาตรฐานรายปี ป.1- ป.2- ป.3)

3.5 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ภาระงาน ชิ้นงาน ซึ่งวิเคราะห์มาจากมาตรฐาน

3.6 กำหนดคำอธิบายรายวิชา (แบ่งตามช่วงชั้น) กำหนดเวลาเรียน/จำนวนหน่วยการเรียนรู้ (40 ชม. : 1 หน่วยกิต)

3.7 ออกแบบการเรียนรู้ กำหนดโครงสร้างเนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ (Content Mapping)

3.8 พิจารณาเลือกรูปแบบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อการออกแบบการเรียนรู้

3.8 กำหนดวิธี/เกณฑ์ การวัดและประเมินผลอิงมาตรฐาน

3.9 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ (ตามแบบฟอร์มที่เลือก)

- จัดทำเครื่องมือ/แบบฟอร์มต่างๆ

- ผลิตสื่อที่ใช้ประกอบในบทเรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น ใบงาน ใบความรู้ แบบสรุปความรู้ แบบบันทึกคะแนน แบบฝึกหัด ชุดฝึก ชุดกิจกรรม สื่อกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ รวมถึงเอกสารหลักสูตรอื่นๆ เช่น คู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติม สื่อเอกสาร ฯลฯ

3.10 จัดทำข้อสอบ ก่อนและหลังเรียน พร้อมทั้งหาคุณภาพข้อสอบ

4. (ต่อยอด เพิ่มเติมครับ) ควรหาประสิทธิภาพสื่อหลัก ที่ใช้ในแต่ละบทเรียน และเขียนรายงานผลการหาประสิทธิภาพ ก็จะได้งานวิจัยเพิ่มขึ้นอีกหลายชิ้นครับ

สวัสดิ์ครับ จาก ศน.อนนท์ ศรีพิพัฒน์